

**GHID PRACTIC PENTRU DESFĂȘURAREA
ALEGERILOR ÎN CONSILIUL ELEVILOR**

Cuvânt-înainte

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral crede cu tărie că *DEMOCRAȚIA SE ÎNVĂȚĂ*, motiv din care începând cu anul 2015 desfășoară diverse programe de educație civică în școli. Din 2018, CICDE susține eforturile elevilor de a constitui organe de autoconducere școlare și vine în sprijinul lor prin elaborarea procedurilor electorale adaptate nevoilor școlare și prin desfășurarea instruirilor specializate.

Acest ghid practic este editat de către Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pentru a facilita activitățile de organizare a alegerilor în Consiliul Elevilor. El este realizat în conformitate cu prevederile Instrucțiunii privind constituirea și funcționarea Consiliului Elevilor, Anexa nr. 1 la Ordinul Ministerului Educației nr. 136 din 26 martie 2013 și stabilește proceduri electorale pentru:

- constituirea comisiei electorale școlare;
- desemnarea și înregistrarea concurenților electorali;
- desfășurarea agitației electorale;
- tipărirea buletinelor de vot;
- ziua precedentă zilei alegerilor;
- ziua alegerilor;
- numărarea voturilor;
- împachetarea și transmiterea documentelor electorale;
- distribuirea mandatelor de consilier.

Prima ediție a ghidului fost elaborată în cadrul Proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare și Ambasadei Olandei prin Programul Matra.

Ediția curentă, 2020, este revăzută și completată astfel încât să ofere elevilor o primă experiență electorală memorabilă.

*Cu drag,
Echipa CICDE*

CUPRINS

PROCEDURA DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A ALEGERILOR CONSILIULUI ELEVILOR	4
ORGANIZAREA ALEGERILOR. ASPECTE PRACTICE ȘI LOGISTICE.	14
<i>Ziua precedentă zilei alegerilor</i>	<i>14</i>
<i>Ziua alegerilor</i>	<i>14</i>
<i>Numărarea voturilor</i>	<i>16</i>
<i>Împachetarea și transmiterea documentelor electorale</i>	<i>17</i>
<i>Distribuirea mandatelor</i>	<i>18</i>
ANEXE	20
<i>Anexa nr. 1. Modelul Programului Calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor Consiliului Elevilor.....</i>	<i>20</i>
<i>Anexa nr. 2. Exemplificarea modului de amenajare a localului secției de votare.....</i>	<i>21</i>
<i>Anexa nr. 3. Modele de buletine de vot.....</i>	<i>22</i>
<i>Anexa nr. 4. Model de proces-verbal privind rezultatele numărării voturilor.....</i>	<i>24</i>

PROCEDURA DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A ALEGERILOR CONSILIULUI ELEVILOR

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Definiții

În sensul prezentei proceduri, noțiunile de mai jos au următoarele înțelesuri:

alegător – elev/ă de la toate treptele de școlaritate: primară, gimnazială, liceală - care își face studiile la instituția de învățământ respectivă;

campanie electorală – perioadă de activitate care se desfășoară cu scopul de a-i determina pe alegători să-și exprime voturile pentru alegerea unui sau altui candidat;

candidat – elev/ă care candidează la funcția de membru al Consiliului Elevilor;

circumscripție electorală școlară – unitate convențională la nivel de școală în care se organizează și se desfășoară alegerile (*alegeri la nivel de școală*);

circumscripție electorală de complet – unitate convențională la nivel de complete de clasă în care se organizează și se desfășoară alegerile (*alegeri pe complete de clasă*);

contestație - cerere de anulare sau revizuire a unui act, a unei hotărâri sau acțiuni;

Comisia Electorală Școlară – organ școlar independent, înființat pentru desfășurarea alegerilor în Consiliul Elevilor;

concurrent electoral – candidații independenți, înregistrați de Comisia Electorală Școlară, precum și partidele ale căror liste de candidați au fost înregistrate de Comisia Electorală Școlară pentru alegerea Consiliului Elevilor;

echipă managerială – persoane cu funcții de conducere și administrare în cadrul școlii, care stabilesc și supervizează respectarea procedurilor de creare și funcționare a Consiliului Elevilor, gestionează procesul de alegere a membrilor Consiliului elevilor.

funcționar electoral – persoană care activează sau a activat în calitate de membru al Comisiei Electorale Școlare;

listă electorală – listă ce cuprinde toți alegătorii din școala respectivă;

observator – reprezentant al concurrentului electoral sau al altor elevi interesați, acreditat de Comisia Electorală Școlară, cu scopul de a monitoriza procesul de alegere a Consiliului Elevilor;

perioadă electorală – perioadă de timp cuprinsă între ziua aducerii la cunoștința persoanelor interesate a datei alegerilor în Consiliul Elevilor și ziua în care rezultatele alegerilor sunt confirmate, dar nu mai mare de 20 de zile.

Articolul 2. Principiile participării la alegeri

- 1) Elevii participă la alegeri prin vot universal; pot alege și pot fi aleși fără deosebire de origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, clasă sau performanță academică.
- 2) Elevii participă la alegeri prin vot egal; fiecare alegător are dreptul la un singur vot cu două buletine – unul pentru circumscripția electorală școlară și celălalt pentru circumscripția electorală de complet.
- 3) Elevii participă la alegeri prin vot direct; alegătorul votează personal. Votarea în locul unei alte persoane este interzisă.
- 4) Elevii participă la alegeri prin vot secret și liber exprimat; nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum și pentru a-l împiedica să-și exprime voința în mod independent.
- 5) Elevii și elevele de la toate treptele de școlaritate: primară, gimnazială, liceală care își fac studii în cadrul școlii respective au dreptul de a alege și de a fi aleși/alese.

ORGANIZAREA ALEGERILOR

Articolul 3. Comisia Electorală Școlară

- 1) Comisia Electorală Școlară (în continuare – CEȘ) se constituie cu cel puțin 20 de zile înainte de ziua alegerilor în Consiliul Elevilor.
- 2) Directorul școlii desemnează în componența comisiei 3 membri, iar ceilalți membri sunt numiți de către Consiliul Elevilor existent, câte unul pentru fiecare circumscripție electorală de complet. Dacă în școală nu a fost constituit un consiliu al elevilor, se va organiza un concurs prin tragere la sorți din lista doritorilor pentru fiecare circumscripție electorală de complet.
- 3) Președintele, vicepreședintele și secretarul CEȘ sunt aleși din rândul membrilor, cu majoritatea de voturi din numărul total al membrilor, la prima ședință a acesteia.
- 4) Prima ședință va avea loc nu mai târziu de 2 zile de la confirmarea noii componente a CEȘ.
- 5) Ședințele Comisiei Electorale Școlare sunt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor desemnați.
- 6) Membrii comisiei care nu sunt de acord cu hotărârile adoptate au dreptul să-și exprime în scris opinia separată, care se anexează la hotărârile respective.
- 7) Comisia își încetează activitatea și este dizolvată, de îndată ce echipa managerială a făcut publice rezultatele finale ale alegerilor.

Articolul 4. Secțiile de votare

- 1) Pentru efectuarea votării și numărarea voturilor, circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare.
- 2) Membrii Comisiei Electorale Școlare repartizează între ei/ele, printr-o hotărâre, secțiile de votare de care vor fi responsabili în ziua votării.
- 3) Pentru fiecare circumscripție de complet se va amenaja o secție de votare separată, dar în același timp toate secțiile de votare vor fi într-o încăpere mare (sală festivă, sală sportivă) și se vor amenaja astfel încât să faciliteze accesul în ele a tuturor elevilor.
- 4) Pentru fiecare secție de votare, este întocmită o listă electorală, în condițiile art. 8 din prezentul document.
- 5) Comisia comunică elevilor înscriși pe secții de votare data și locul votării, asigură pregătirea localului pentru votare, instalarea urnelor și a cabinelor de vot, organizează votarea în ziua stabilită, ia măsuri pentru a asigura ordinea în localul secțiilor de votare.
- 6) Comisia totalizează rezultatele alegerilor pe secții de votare, întocmește procesele-verbale și rapoartele și le remite, împreună cu toate buletinele de vot, echipei manageriale.

Articolul 5. Înregistrarea candidaților

- 1) Toți elevii și elevele au șansa și dreptul de a candida, cu respectarea principiului non-discriminării.
- 2) Elevii nu pot fi impuși de colegi sau adulți să candideze.
- 3) Comisia va înregistra candidații până cel târziu cu 15 zile înainte de ziua alegerilor.
- 4) În calitate de candidat independent poate fi înregistrat orice elev/-ă din circumscripțiile de complet care va întruni criteriile de mai jos:
 - este elev/ă în circumscripția de complet în care vrea să candideze;
 - prezintă acordul în scris al părinților;
 - prezintă simbolul electoral în variantă electronică și pe hârtie (la discreția candidatului).
- 5) În calitate de partid poate fi înregistrată o echipă de elevi care vor întruni criteriile de mai jos:
 - sunt elevi în școala în care vor să candideze;
 - fiecare elev/ă din echipă prezintă acordul în scris al părinților;

- prezintă denumirea partidului și simbolul electoral în variantă electronică și pe hârtie (în mod obligatoriu);
 - listele candidaților pentru circumscripția școlară vor fi întocmite cu respectarea echilibrului numeric între fete și băieți. Lista candidaților va conține cel puțin 5 persoane și cel mult un număr egal cu numărul de mandate în Consiliul elevilor.
- 6) Comisia Electorală Școlară va elibera candidaților înregistrați legitimații de candidați în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de 2 zile de la înregistrare.
- 7) După expirarea termenului prevăzut pentru înregistrarea candidaților, CEȘ va publica lista integrală a candidaților înregistrați, ce va cuprinde numele, prenumele, anul nașterii, clasa în care își fac studiile candidații. Listele de candidați vor fi disponibile pentru consultare la fiecare secție de votare.

Articolul 6. Campania electorală

- 1) Cel târziu cu 14 zile înainte de ziua alegerilor, va începe campania de informare a alegătorilor despre candidați și programele acestora, dar și despre procedura votării. Se va asigura ca elevii să fie familiarizați cu procedura de vot stabilită și să primească răspunsuri la toate întrebările legate de alegerea Consiliului Elevilor, în special cei care votează pentru prima oară.
- 2) Concurenții electorali beneficiază de drepturi egale în folosirea mijloacelor de informare: a radioului, ziarului și panourilor informative școlare (dacă există).
- 3) Concurentul electoral poate să-și retragă candidatura printr-o declarație scrisă, adresată Comisiei Electorale Școlare, dar nu mai târziu de 2 zile până la ziua alegerilor. În cazul în care concurentul electoral își retrage candidatura sau înregistrarea este anulată după ce buletinele de vot au fost tipărite, CEȘ va aplica în buletinul de vot în dreptul acestuia mențiunea „Retras”.
- 4) Concurenții au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, întâlnirilor cu alegătorii.
- 5) Agitația electorală se admite numai după înregistrarea concurentului electoral de către Comisie.
- 6) Nu pot fi utilizate în scop de publicitate electorală imagini ce reprezintă instituții de stat sau autorități publice, atât din țară cât și de peste hotare, ori organizații internaționale. Se interzice combinarea de culori și/sau sunete care invocă simboluri naționale ale Republicii Moldova ori ale altui stat, utilizarea materialelor în care apar personalități istorice ale Republicii Moldova sau de peste hotare, simbolistica unor state străine sau organizații internaționale sau imaginea unor persoane oficiale străine.

- 7) În ziua alegerilor și în preziua alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală. Interdicția nu se referă la informațiile deja plasate în internet și la afișele expuse anterior.

Articolul 7. Listele electorale

- 1) Listele electorale, întocmite în baza Registrelor Școlare, sunt liste ce cuprind toți elevii cu drept de vot care sunt înscriși în școala respectivă. Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare.
- 2) Lista electorală cuprinde:
 - a) numărul secției de votare;
 - b) numele și prenumele alegătorului;
 - c) clasa în care învață alegătorul;
 - d) spațiu pentru semnătura alegătorului.
- 3) Listele electorale se întocmesc de către echipa managerială și sunt transmise Comisiei cel târziu cu 10 zile înainte de ziua alegerilor.
- 4) Alegătorilor li se asigură posibilitatea de a lua cunoștință de listele electorale și de a verifica corectitudinea întocmirii lor. Ei au dreptul să depună contestații împotriva neincluserii lor în listă sau excluderii din ea, precum și împotriva altor erori comise la înscrierea datelor. Contestațiile se examinează de către Comisie în decurs de 24 de ore.

Articolul 8. Înregistrarea observatorilor

- 1) Concurenții electorali pot avea câte un observator în fiecare secție de votare. Pentru acreditare, concurentul depune o cerere scrisă la Comisia Electorală Școlară în care indică numele, prenumele și clasa în care își face studiile cel/cea înaintată spre acreditare.
- 2) Observatorii acreditați au dreptul să monitorizeze procesul electoral în toate circumscripțiile școlii și la toate secțiile de votare, să asiste la toate operațiile electorale, la toate ședințele Comisiei Electorale Școlare, inclusiv în ziua alegerilor, fără a interveni în procesul electoral sau în alte operații electorale, doar să informeze președintele CEȘ despre neregulile observate.
- 3) Observatorii au acces la toate informațiile cu caracter electoral, la listele electorale, la procesele-verbale întocmite de Comisie, ei pot efectua filmări foto și video cu înștiințarea președintelui Comisiei, fără a pune în pericol secretul și securitatea votării.

- 4) Observatorii pot fi acreditați înaintea începerii perioadei electorale și își pot desfășura activitatea atât în ziua alegerilor, cât și înaintea începerii, pe parcursul și după terminarea campaniei electorale.
- 5) Observatorul acreditat va primi o legitimație de observator pe care vor fi imprimate numele, prenumele, clasa în care își face studiile și numele concurentului din partea căruia a fost acreditat.

Articolul 9. Buletinele de vot

- 1) Buletinul de vot se divizează în patrulete, corespunzător numărului de concurenți electorali care participă la alegeri. Dimensiunile patruleterului trebuie să fie suficiente pentru a cuprinde numele și prenumele candidatului, denumirea partidului sau mențiunea *candidat independent*. În partea stângă a patruleterului se imprimă un cerc pentru semnul sau simbolul electoral al concurentului.
- 2) Concurenții electorali se înscriu în buletine în ordinea rezultată din tragerea la sorți efectuată de către Comisia Electorală Școlară pentru fiecare secție de votare în parte, după recepționarea tuturor documentelor de înregistrare.
- 3) În fiecare patrulete, în partea dreaptă, la o distanță egală de latura de sus și cea de jos, se imprimă un cerc cu diametrul de 15 mm. Alegătorul bifează cercul din dreptul concurentului pentru care își dă votul.
- 4) Buletinele de vot se tipăresc pe hârtie, cel mai târziu cu o zi înainte de ziua alegerilor într-o cantitate corespunzătoare numărului de alegători, plus o rezervă de 5%. Pe fiecare buletin se indică numărul secției de votare respective. Buletinele se vor tipări utilizând culori diferite pentru circumscripția școlară și circumscripțiile de complet
- 5) Localul în care se păstrează buletinele de vot este securizat. Au acces la buletinele de vot numai președintele CEȘ, însoțit de cel puțin doi membri.
- 6) Observatorii și alegătorii au dreptul să ia cunoștință de modelele buletinelor de vot la Comisia Electorală Școlară.

VOTAREA

Articolul 10. Timpul și locul votării

- 1) Votarea se efectuează în ziua alegerilor între orele 08:00 și 14:00. Comisia Electorală Școlară aduce la cunoștință publică timpul și locul votării cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor.
- 2) În timpul rezervat votării se interzice de a închide localul de votare și de a suspenda votarea, cu excepția cazurilor de dezordine în masă, de calamități naturale, de alte

circumstanțe neprevăzute, care îi pun pe alegători în pericol sau fac imposibilă efectuarea votării. În aceste cazuri, președintele Comisiei poate suspenda votarea pentru cel mult 2 ore, timp în care va aduce localul secției de votare în starea corespunzătoare sau va găsi un alt local, înștiințând despre acest fapt alegătorii.

Articolul 11. Efectuarea votării

- 1) Votarea se efectuează în localuri special amenajate, cu cabine, urne de vot și mese la care se eliberează buletinele de vot. Pentru a se evita aglomerația, localul secției de votare trebuie să fie dotat cu un număr suficient de cabine și urne de vot.
- 2) Pentru fiecare complet de clasă va fi amenajată o masă separată, iar buletinele de vot se vor introduce în urne separate, marcate corespunzător.
- 3) Până la deschiderea secțiilor de votare urnele se sigilează.
- 4) Pentru asigurarea unui parcurs ordonat prin secția de votare, Comisia Electorală Școlară stabilește un traseu pentru alegători, începând de la intrare, spre mesele la care se eliberează buletinele de vot, pe urmă spre cabinele și urnele de vot.
- 5) Fiecare alegător votează personal. Votarea în locul altor persoane nu se admite. Alegătorul primește buletinul de vot, conform listei electorale. La primirea buletinului, el semnează în lista electorală în dreptul numelui său.
- 6) Votarea se efectuează în baza carnetului de elev sau a actului de identitate eliberat de echipa managerială.

Articolul 12. Procedura de completare a buletinului de vot

- 1) Buletinul de vot se completează de către alegător numai în cabina de vot. Alegătorul care fizic nu poate să voteze singur are dreptul să invite în cabină o altă persoană, cu excepția membrilor Comisiei, observatorilor și altor persoane enumerate la art. 13 alin. 1.
- 2) Alegătorul pune o bifă cu stiloul în interiorul cercului din patrulaterul ce conține denumirea sau numele și prenumele concurentul electoral pentru care a optat. Cercurile din celelalte patrulatere trebuie să rămână curate.
- 3) Se interzice scoaterea din localul secției de votare a buletinului de vot.
- 4) Dacă alegătorul a completat greșit buletinul, la cererea lui, comisia anulează acest buletin și îi eliberează imediat, o singură dată, un nou buletin de vot.
- 5) Înainte de a introduce buletinul de vot în urnă, alegătorul îl pliază astfel încât partea pe care a bifat opțiunea să nu fie vizibilă.

Articolul 13. Asigurarea securității procesului de votare

- 1) La toate ședințele Comisiei Electorale Școlare, precum și la numărarea și totalizarea voturilor, la operațiile în legătură cu listele electorale, buletinele de vot, la întocmirea proceselor-verbale de totalizare a rezultatelor alegerilor au dreptul să asiste:
 - a) membrii Comisiei;
 - b) observatorii acreditați de Comisie;
 - c) reprezentanții mijloacelor de informare în masă (dacă există).
- 2) Nici o altă persoană nu poate rămâne în incinta secției de votare mai mult timp decât este necesar pentru votare.

NUMĂRAREA VOTURILOR ȘI TOTALIZAREA REZULTATELOR ALEGERILOR**Articolul 14. Numărarea voturilor**

- 1) După expirarea timpului rezervat votării, președintele Comisiei Electorale Școlare anunță încheierea votării și dispune închiderea localului de vot. CEȘ începe numărarea voturilor.
- 2) Din momentul închiderii secției de votare, toți membrii rămân în localul de vot pe parcursul numărării voturilor, întocmirii proceselor-verbale și a raportului Comisiei Electorale Școlare.
- 3) Pașii de numărare a voturilor se realizează succesiv pentru fiecare circumscripție de complet:
 - a) Se amenajează locul pentru numărarea voturilor, se unesc un număr suficient de mese pentru ca toți membrii CEȘ să poată participa la numărarea voturilor și să se simtă comod, se asigură că observatorii pot vedea clar cum se numără voturile.
 - b) Se numără buletinele de vot neutilizate și se face mențiunea „Anulat”, apoi se leagă separat și se sigilează.
 - c) Se numără alegătorii din listele electorale în dreptul numelui cărora figurează semnături.
 - d) După verificarea sigiliilor de pe urnele de vot președintele CEȘ, în prezența tuturor persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale, deschide urna, completând în paralel documentația electorală.
 - e) Se separă buletinele de vot după culoare și se numără buletinele de vot. Numărul acesta trebuie să coincidă cu numărul semnăturilor din lista electorală.
 - f) Pe mesele destinate numărării voturilor se aranjează fanioanele cu denumirea sau numele concurenților electorali.

- g) Membrul Comisiei Electorale Școlare ridică fiecare buletin de vot, îl arată membrilor CEȘ, îl examinează atent și, dacă acesta este valabil, anunță pentru care concurent s-a votat. Buletinul de vot anunțat se pune lângă plăcuța cu numele concurentului pentru care a fost dat votul. Dacă buletinul de vot a fost declarat nevalabil, acesta se pune separat. După ce buletinele au fost examinate și separate, ele se numără conform opțiunii exprimate.
- 4) Buletinele nevalabile nu intră în calculul voturilor valabil exprimate. Se declară nevalabile buletinele:
- de alt model decât cel stabilit;
 - în care au fost bifate mai multe patrulete;
 - în care nu a fost bifat nici un patrulete;
 - care au fost deformatate sau mâzgălite astfel încât nu este clară opțiunea alegătorului.
- 5) Buletinul de vot nu poate fi declarat nevalabil doar din cauza că alegătorul a bifat de mai multe ori într-un singur patrulete sau din cauza că bifa a fost aplicată în afara cercului din patrulete sau pe semnul ori simbolul concurentului electoral, în cazul când opțiunea alegătorului este clară.
- 6) Dacă membrii Comisiei au îndoieli în privința valabilității buletinului de vot, problema se soluționează prin vot, iar rezultatul votării se consemnează în procesul-verbal al ședinței Comisiei.

Articolul 15. Procesul-verbal și raportul Comisiei Electorale Școlare

- 1) Totalizarea alegerilor se face pe fiecare circumscripție de complet în parte și pe circumscripția școlară.
- 2) Comisia întocmește 2 tipuri de procese-verbale (unul pentru circumscripția de complet și al doilea pentru circumscripția școlară) cu rezultatul numărării voturilor, fiecare în trei exemplare, care se semnează de toți membrii Comisiei.
- 3) Un exemplar al procesului-verbal se păstrează la Comisie, un exemplar se prezintă echipei manageriale a școlii, un exemplar se afișează imediat la intrarea în secția de votare.
- 4) Raportul va conține o expunere succintă a acțiunilor Comisiei și a hotărârilor adoptate. Președintele semnează raportul, după care îl dă la semnat celorlalți membri care pot să-și expună în scris comentariile și completările.
- 5) În baza proceselor-verbale privind numărarea voturilor pentru circumscripția școlară, Comisia consemnează rezultatele totalizării voturilor pe circumscripția școlară într-un proces-verbal general, semnat de toți membrii Comisiei.

- 6) Președintele Comisiei predă echipei manageriale a școlii cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 24 de ore după anunțarea închiderii secțiilor de votare, buletinele cu voturile valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral aparte, procesele-verbale pe circumscripțiile de complet și procesul-verbal, totalizat pe circumscripția școlară, raportul, buletinele nevalabile, anulate, toate fiind sigilate într-o cutie, pachet. Transportarea cutiei pachetului sigilat va fi însoțită de președinte și de cel puțin doi membri ai Comisiei.

Articolul 16. Distribuirea mandatelor obținute de concurentul electoral în circumscripția școlară

- 1) Mandatele de consilier în Consiliul Elevilor în circumscripția școlară se distribuie numai concurenților electorali care au trecut pragul minim de reprezentare (4% din numărul de voturi valabil exprimate).
- 2) Numărul total de voturi valabil exprimate se împarte la numărul total de mandate de consilier pentru circumscripția școlară, obținându-se astfel coeficientul electoral respectiv.
- 3) Numărul de voturi valabil exprimate obținut de fiecare partid, care a trecut pragul de reprezentare, se împarte la coeficientul electoral, obținându-se astfel numărul de mandate de consilier ce revine fiecărui concurent electoral. Numerele după fracție mai mari de 5 se rotunjesc în partea crescândă, iar cele de 5 și mai mici se rotunjesc în partea descrescândă.
- 4) Numărul mandatelor de consilier rămase nedistribuite se repartizează succesiv, câte unul fiecărui partid, începând cu concurentul electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescătoare.
- 5) Mandatele se atribuie candidaților din listele concurenților electorali de către Comisia Electorală Școlară în ordinea înregistrării lor în liste.
- 6) Candidații incluși în listele concurenților electorali care au trecut pragul de reprezentare stabilit, dar nu au fost aleși sunt incluși în lista de rezervă fiind declarați candidați supleanți.

Articolul 17. Alegerea consilierilor în Consiliul Elevilor în circumscripția de complet

- 1) Candidatul pentru funcția de consilier în Consiliul Elevilor în circumscripția de complet se consideră ales dacă a obținut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate.
- 2) Dacă mai mulți candidați au acumulat un număr egal de voturi, se stabilește învingătorul prin tragere la sorți.

ORGANIZAREA ALEGERILOR. ASPECTE PRACTICE ȘI LOGISTICE.

Ziua precedentă zilei alegerilor

Cele trei sarcini de bază pe care Comisia Electorală Școlară (CEȘ) trebuie să le îndeplinească în ziua precedentă votării sunt:

- 1) Amenajarea secțiilor de votare pentru asigurarea unui parcurs ordonat prin secția de votare și evitarea aglomerației. Stabilirea unui traseu pentru alegători, începând de la intrare, spre mesele la care se eliberează buletinele de vot, apoi spre cabinetele de vot secret și urna de vot (vezi Anexă nr.2).
- 2) Numărarea și repartizarea buletinelor de vot conform numărului de alegători din fiecare secție de votare.
- 3) Repartizarea atribuțiilor din ziua alegerilor – fiecare membru CEȘ fiind responsabil pentru anumite complete de clasă, care votează la aceeași secție de votare).

Cu cât mai minuțios CEȘ își va organiza activitatea, cu atât mai bine se vor desfășura alegerile.

Ziua alegerilor

- 1) Sigilarea urnelor de vot. Membrii CEȘ vor începe sigilarea urnelor nu mai târziu de ora 7:30.
- 2) Repartizarea documentației electorale membrilor CEȘ (liste electorale, buletine de vot, pixuri).
- 3) Deschiderea secției de votare la ora **8:00**.
- 4) Procedura de votare pas cu pas:
 - Alegătorul intră în secția de votare și prezintă carnetul elevului (dacă există) sau buletinul de identitate eliberat de către echipa managerială, în baza căruia va vota.
 - Membrul Comisiei verifică dacă alegătorul este înscris în lista de bază.
 - Dacă nu, înscrie datele alegătorului în lista suplimentară, iar acesta semnează.
 - Dacă da, alegătorul semnează în lista de bază în dreptul numelui său.
 - Membrul Comisiei îi oferă alegătorului două buletine de vot și-l direcționează spre cabina de vot.
 - Alegătorul bifează în interiorul cercului unui singur patruleter din buletinul de vot, ceea ce înseamnă că a votat pentru concurentul electoral corespunzător.
 - Alegătorul pliază buletinul și-l aruncă în urna de vot.
 - Alegătorul părăsește secția de votare.

În ziua alegerilor ar putea apărea diverse situații neprevăzute. Vom analiza câteva dintre ele și vom vedea cum trebuie de acționat în anumite circumstanțe.

Situația 1

După ce a votat, alegătorul se îndreaptă cu buletinul nepliat spre urna de vot, fiind vizibilă opțiunea sa.

Soluție – președintele sau un membru al Comisiei intervine pentru a ruga alegătorul să plieze buletinul de vot.

Situația 2

Alegătorul a pierdut carnetul de elev/buletinul de Identitate.

Soluție –, se recomandă să meargă în anticameră/ secretariat pentru a cere să i se elibereze o adeverință/confirmare despre faptul că este elev în această școală și în ce clasă învață.

Situația 3

Alegătorul, după votare, constată că a votat greșit și solicită un buletin de vot nou.

Soluție – membrul CEȘ anulează buletinul de vot și îi eliberează o singură dată alt buletin de vot. Alegătorul va repeta procedura de vot, apoi va introduce buletinul în urnă și va pleca.

Situația 4

Alegătorul este din altă secție de votare.

Soluție – membrul CEȘ va redirectiona alegătorul spre secția de votare corespunzătoare.

Situația 5

Alegătorul are o problemă fizică (de exemplu, are o mână fracturată) și nu poate vota de unul singur.

Soluție – alegătorului i se permite să intre în cabina de vot însoțit de o persoană în care are încredere, în afară de membrii CEȘ, observatori și alte persoane autorizate să asiste la procedurile electorale.

Situația 6

Doi alegători merg să voteze în aceeași cabină de vot.

Soluție – membrii CEȘ atenționează alegătorii că acest lucru este interzis.

Situația 7

Directorul instituției vine în secția de votare și adresează întrebări membrilor Comisiei.

Soluție – directorul este rugat să părăsească secția de votare, deoarece nu este persoană autorizată să participe la procesul electoral.

Situația 8

Alegătorul face poze în cabina de vot.

Soluție – alegătorul este înștiințat că este permisă fotografierea sau filmarea doar a secției de votare în plan general, fără a fi cuprinse date cu caracter personal și fiind păstrat secretul votului.

Numărarea voturilor

La ora 14:00 va fi închisă secția de votare și va începe numărarea voturilor conform pașilor de mai jos:

Pasul 1 – amenajarea locului pentru numărarea voturilor.

Uniți un număr suficient de mese pentru ca toți membrii CEȘ să poată asista la numărarea voturilor și să se simtă comod, asigurați-vă că observatorii pot vedea clar cum are loc numărarea voturilor.

Pasul 2 – numărarea buletinelor de vot neutilizate.

Pe fiecare buletin de vot neutilizat este scrisă litera „A”, semnificând „anulat”. În acest mod sunt numărate și buletinele de vot completate greșit (care au fost returnate de alegători).

Pasul 3 – calcularea numărului de alegători care au primit buletine de vot.

Calculați numărul alegătorilor care au primit buletine de vot în baza semnăturilor din lista electorală.

Abia după acest pas vor fi desigilate și deschise urnele de vot.

Pasul 4 – numărarea buletinelor de vot din urnă.

- ✓ Separați buletinele de vot corespunzător tipurilor de alegeri (buletine pentru circumscripția de complet și cea școlară).
- ✓ După ce ați numărat buletinele de vot, verificați dacă numărul buletinelor de vot găsite în urnele de vot coincide cu numărul total al semnăturilor din lista electorală.

Pasul 5 – numărarea buletinelor de vot valabile.

- ✓ Aranjați pe masă plăcuțele cu denumirea/numele concurenților electorali.
- ✓ Membrul Comisiei Electorale Școlare ridică sus buletinul de vot și anunță pentru care concurent s-a dat votul.

- ✓ Buletinul de vot anunțat se pune lângă plăcuța cu denumirea/numele concurentului electoral pentru care a fost dat votul respectiv.
- ✓ Dacă buletinul de vot este considerat nevalabil, acesta se pune în teancul buletinelor de vot nevalabile.
- ✓ După ce toate buletinele de vot au fost examinate, acestea se separă și se numără conform opțiunii exprimate.
- ✓ Numărul buletinelor de vot valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral este anunțat președintelui Comisiei.
- ✓ Președintele Comisiei anunță în prezența tuturor rezultatele numărării voturilor.

Pe parcursul numărării voturilor, membrii CEȘ completează procese-verbale pentru fiecare secție de vot și pentru Circumscripția Electorală Școlară. Procesul-verbal este semnat de toți membrii prezenți ai CEȘ. Acesta este întocmit în trei exemplare: unul se păstrează la CEȘ, unul este prezentat echipei manageriale a școlii, iar unul este afișat imediat la intrarea în secția de vot sau în locul special amenajat pentru plasarea informațiilor.

Raportul va conține o expunere succintă a acțiunilor CEȘ și a hotărârilor adoptate.

Împachetarea și transmiterea documentelor electorale

Comisia transmite echipei manageriale toate documentele electorale împachetate cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 24 de ore după anunțarea închiderii secției de votare.

Președintele CEȘ trebuie să transmită documentele și materialele electorale fiind însoțit de cel puțin doi membri.

Comisia va împacheta documentele electorale în felul următor:

- 1) buletinele de vot neutilizate și buletinele de vot completate greșit de către alegători;
- 2) buletinele de vot valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral se leagă separat, apoi toate legăturile se pun în cutii (pachete) pe categorii de circumscripție. Pe fiecare cutie va fi scris ce se conține în ea și numărul secției de votare;
- 3) buletinele de vot nevalabile se păstrează pe categorii de circumscripție;
- 4) listele electorale de bază și listele electorale suplimentare;
- 5) procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor pe circumscripția școlară și pe circumscripțiile de complet și raportul.

Totodată, Comisia va transmite pentru păstrare echipei manageriale mesele, cabinele și urnele de vot.

Distribuirea mandatelor

Mandatele de consilier în Consiliul Elevilor în circumscripția școlară se distribuie numai concurenților electorali care au obținut minim 4% dintre voturile valabil exprimate.

- 1) Mai întâi se calculează numărul total de voturi acumulate de concurenții din toate secțiile de votare din circumscripția școlară. În baza numărului total de voturi valabil exprimate și a numărului de voturi valabile pentru fiecare concurent electoral, CEȘ stabilește dacă aceștia au atins pragul minim de reprezentare.

De ex., numărul total de voturi pe școală (în circumscripția școlară) este 600, dintre acestea, concurenții electorali au obținut voturi valabile: *Partidul Merelor* – 200 de voturi valabile (sau 33%), *Partidul Frunzelor* – 300 de voturi (50%), *Partidul Florilor* – 70 (12%) de voturi și *Partidul Nuferilor* – 18 de voturi (3%). Doar 3 partide au atins pragul de reprezentare, respectiv, acestor partide li se vor repartiza mandate (*Partidul Nuferilor*, care a obținut doar 3% din voturile valabil exprimate, rămâne fără mandate).

- 2) După aceasta, se calculează coeficientul electoral. Numărul total de voturi valabil exprimate se împarte la numărul de locuri în Consiliul Elevilor pentru circumscripția școlară.

De ex., în circumscripția școlară sunt 10 mandate. Numărul total de voturi valabil exprimate este 600. Coeficientul electoral este 60 ($600/10=60$).

- 3) Apoi numărul de voturi valabile, acumulate de fiecare partid, se împarte la coeficient și se obține numărul de mandate ce revine fiecărui concurent electoral în Consiliul Elevilor. Numerele după fracție mai mari de 5 se rotunjesc în partea crescândă, iar cele de 5 și mai mici se rotunjesc în partea descrescândă. Numărul mandatelor rămase nedistribuite se repartizează succesiv, câte unul fiecărui partid, începând cu concurentul electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescândă.

În tabel, se exemplifică repartizarea mandatelor de către concurenții electorali în circumscripția școlară:

Denumirea concurentului electoral	Numărul de voturi valabil exprimate	Rezultatul împărțirii la coeficient (60)	Numărul de mandate corespunzător	Mandate distribuite suplimentar	Mandate obținute în total
Partidul Frunzelor	300	5,00	5	+1	6
Partidul Merelor	200	3,33	3		3
Partidul Florilor	70	1,17	1		1
Mandate total pe circumscripția școlară			9	1	10

- 4) Deschidem listele prezentate de partid la înregistrare, cu numele candidaților și vedem care membri din listă au obținut mandatul de consilier.

De ex., în lista *Partidului Frunzelor*, primii 6 candidați vor fi incluși în Consiliul Elevilor. De la *Partidul Merelor*, în Consiliu vor fi primii 3 candidați, iar de la *Partidul Florilor* primul pe lista de candidați. Ceilalți membri din listele prezentate de partide acum nu vor fi consilieri, dar vor rămâne în lista de rezervă și vor avea o șansă de a accede în consiliu în caz dacă cineva refuză mandatul sau este exclus din Consiliul Elevilor. Persoanele din lista de rezervă se numesc „candidați supleanți”.

- 5) Candidatul pentru funcția de consilier în Consiliul Elevilor în circumscripția de complet se consideră ales dacă a obținut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate.

De ex.:

Maria N. a acumulat 10 voturi.

Dan C. - 12 voturi.

Geta A. - 15 voturi.

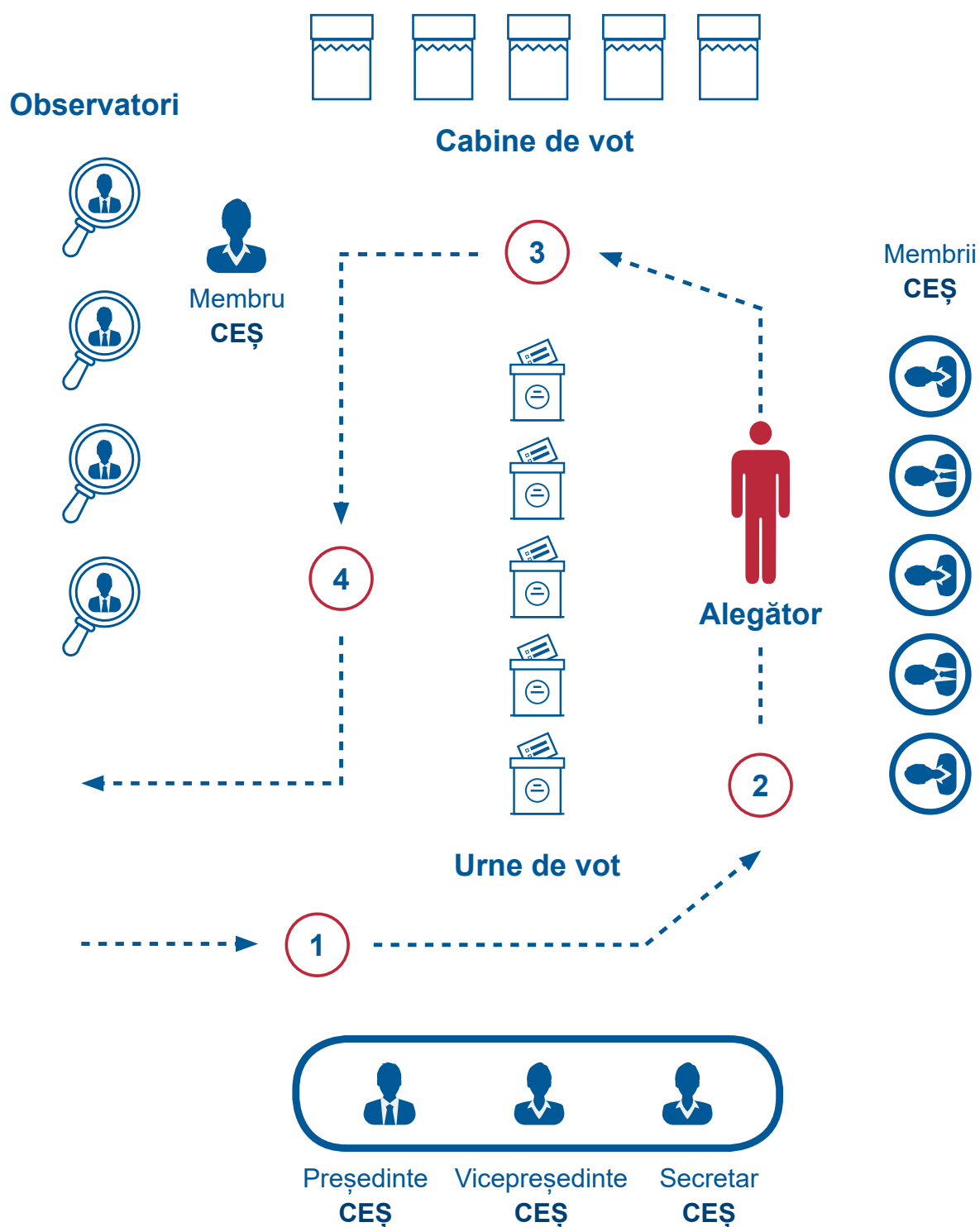
În acest caz, câștigătoare este Geta A., pentru că pe ea au votat-o cei mai mulți alegători.

Dacă mai mulți candidați au acumulat un număr egal de voturi, se stabilește învingătorul prin tragere la sorți.

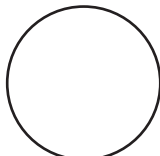

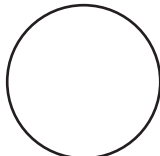

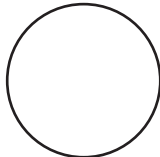

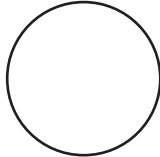
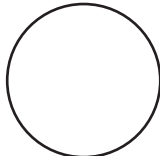
ANEXE

Anexa nr. 1. Modelul Programului Calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor Consiliului Elevilor

Nr. d/o	Termenul de realizare a acțiunii	Descrierea acțiunii	Responsabili
	<i>Cel târziu cu 25 zile înainte de alegeri</i>	Identificarea membrilor Comisiei Electorale Școlare Instruirea membrilor CEȘ despre procedurile de organizare și desfășurare a alegerilor	
1.	<i>Cel târziu cu 20 zile înainte de alegeri</i>	Constituirea Comisiei Electorale Școlare (CEȘ) Aducerea la cunoștința elevilor a componenței și sediului CEȘ, a modului de contactare Instruirea membrilor CEȘ despre procedurile de organizare și desfășurare a alegerilor	Echipa managerială a școlii
2.	<i>Cel târziu cu 15 zile înainte de alegeri În decurs de 10 zile de la data anunțării înregistrării</i>	Desemnarea și înregistrarea candidaților Instruirea candidaților despre procedurile de organizare și desfășurare a alegerilor	CEȘ
3.	<i>După înregistrarea candidaților/ concurenților electorali și până în preziua alegerilor</i>	Campania de informare a elevilor despre candidați și programele acestora	CEȘ Candidații/ concurenții electorali
4.	<i>Cel târziu cu 15 zile înainte de alegeri Până cu 5 zile înainte de alegeri</i>	Înregistrarea observatorilor Termen limită pentru înregistrarea observatorilor	CEȘ
5.	<i>Cel târziu cu 10 zile înainte de alegeri</i>	Întocmirea listelor electorale	CEȘ Echipa managerială a școlii
6.	<i>Cel târziu cu 5 zile înainte de alegeri</i>	Aducerea la cunoștința elevilor a locului secției de votare	CEȘ
7.	<i>Cel târziu cu 1 zi înainte de alegeri</i>	Generarea, redactarea și tipărirea buletinelor de vot	CEȘ Echipa managerială a școlii
8.	<i>Cel târziu cu 1 zi înainte de alegeri</i>	Amenajarea secției/secțiilor de votare	CEȘ Echipa managerială a școlii
9.	În ziua alegerilor (de la 8:00 până la 14:00)	Desfășurarea votării	CEȘ
10.	În ziua alegerilor (de la 14:00 până la 17:00)	Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor	CEȘ
11.	<i>A doua zi după ziua alegerilor</i>	Anunțarea rezultatelor alegerilor	Echipa managerială a școlii

Anexa nr. 2. Exemplificarea modului de amenajare a localului secției de votare**Amenajarea secției de votare***Exemplificarea modului de amenajare a localului secției de votare*

Anexa nr. 3. Modele de buletine de vot**BULETIN DE VOT
pentru alegerile
Consiliului Elevilor**Circumscripția electorală de complet nr.1Secția de votare nr.1

	REBREANU ION <i>Candidat independent</i>	
	SLAVICI MARA <i>Partidul Lăcrimioarelor</i>	
	UNTILĂ VICTORIȚA <i>Candidat independent</i>	
	CIOBANU VLADIMIR <i>Partidul Ghiocelor</i>	
	POPESCU MARIA <i>Candidat independent</i>	

BULETIN DE VOT
pentru alegerile
Consiliului Elevilor

Circumscripția electorală școlară

Secția de votare nr.1

	PARTIDUL FLORILOR	☐
	PARTIDUL TEILOR	☐
	PARTIDUL LALELELOR	☐
	PARTIDUL GHIOCEILOR	☐
	PARTIDUL PLOPILOR	☐
	PARTIDUL CIREȘELOR	☐
	PARTIDUL PIERSICILOR	☐
	PARTIDUL LILIACULUI	☐

Anexa nr. 4. Model de proces-verbal privind rezultatele numărării voturilor

Alegerile Consiliului Elevilor

(tipul alegerilor)

(instituția de învățământ)

(data alegerilor)

PROCES-VERBAL

privind rezultatele numărării voturilor în circumscripția de complet nr. _____
/circumscripția școlară

a)	numărul de alegători incluși în listele electorale de bază	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b)	numărul de alegători incluși în listele electorale suplimentare	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c)	numărul de alegători care au primit buletine de vot (semnături ale alegătorilor din lista de bază și cea suplimentară)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
d)	numărul buletinelor de vot declarate nevalabile	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
e)	numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral:	
Nr. d/o	Concurentul electoral	Numărul de voturi obținute
1		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
2		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
3		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
4		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
5		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
6		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
7		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
	TOTAL	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
f)	Numărul buletinelor de vot neutilizate și anulate (inclusiv buletinele de vot completate greșit și anulate)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>